

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної роботи
Олександр ТОЛОВКО
“ .. ” 2022 р.

Робоча програма
навчальної дисципліни
МИТНА ЕКСПЕРТИЗА

рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
галузь знань 29 – Міжнародні відносини
спеціальність 292 – Міжнародні економічні відносини
освітня програма – Міжнародна логістика і митна справа
вид дисципліни – обов’язкова
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

30 серпня 2022 року, протокол № 1

Розробники програми:

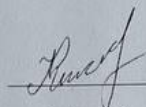
Казакова Н.А., к.геогр.наук, доцент кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

І.М. Смаглий, викладач кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

29 серпня 2022 року, протокол № 1

Завідувач кафедри

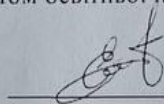
(підпис)

Надія КАЗАКОВА

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої програми «Міжнародна логістика і митна справа»

Гарант освітньої програми

(підпис)

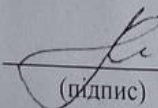
Олена ХАНОВА

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

29 серпня 2022 року, протокол № 1

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Митна експертиза» складена відповідно до програми підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньої програми «Міжнародна логістика і митна справа».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Митна експертиза» є опанування студентами основних понять інституту експертних досліджень в сфері митної справи, набуття навичок та вміння визначати фактори, що впливають на споживні властивості товарів, їх безпечність, відповідність вимогам нормативних документів, умовам договорів (контрактів), за якими вони закупаються. Фахівці в області зовнішньоекономічної діяльності нової формації повинні вміти оцінювати якість, споживчі переваги товарів, їх відповідність стандартам, нормам, вимогам законодавчої бази; відрізнити товари-фальсифікати, товари-сурогати, нестандартні товари; консультувати покупців, надавати реальну допомогу споживачеві у виборі товарів; превентивно формувати та забезпечувати створення сучасних споживчих властивостей товарів. Здійснити це без знань про властивості товарів, без результатів їх експертизи, неможливо.

Оволодіння сучасними методами експертних досліджень дозволить фахівцям в сфері зовнішньоекономічної діяльності правильно і кваліфіковано ідентифікувати і оцінювати якість продукції, її конкурентоздатність, що є дуже важливим для прийняття різних виробничих та комерційних рішень.

1.2. Основними завданнями викладання навчальної дисципліни "Митна експертиза" є формування:

- загальних компетентностей:

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК4. Здатність продукувати нові ідеї, системно мислити, проявляти креативність, гнучкість, вміння управляти часом.

ЗК5. Здатність до усної та письмової загальної комунікації державною та іноземними мовами.

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та оцінювання інформації, процесів та явищ з різних джерел з метою виявлення проблем, формулювання висновків (рекомендацій), вироблення рішень на основі логічних аргументів, забезпечення якості виконуваних робіт з урахуванням національних та міжнародних вимог, адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК9. Уміння бути критичним та самокритичним до розуміння чинників, які справляють позитивний чи негативний вплив на спілкування з представниками інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності та мультикультурності та поваги до них.

ЗК10. Здатність мотивувати та розробляти ефективну систему організації праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ЗК11. Здатність брати участь у розробці проектів, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК12. Вміння використовувати набуті знання, розуміти предметну область та професію на практиці, бути відкритим до застосування знань з урахуванням конкретних ситуацій.

- фахових компетентностей:

ФК11. Здатність застосовувати базові знання у сфері міжнародних економічних відносин з використанням нормативно-розпорядчих документів, довідкових матеріалів.

ФК13. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК15. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

ФК16. Здатність розробки програм щодо участі України в міжнародно-правовому співробітництві та регулювання митної справи в рамках інтеграційних об'єднань світу з точки зору перетину кордонів на налагодження логістичного середовища всесвіту.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни:	
Обов'язкова	
Форма навчання	Денна
Рік підготовки	4-й
Семестр	7-й
Лекції	16 години
Практичні, семінарські заняття	16 годин
Самостійна робота	58 годин

1.6. Заплановані результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних програмних результатів навчання:

ПРН1. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя, дотримуватися принципів безперервного розвитку та постійного самовдосконалення; прагнути професійного зростання, у тому числі в сфері міжнародної логістики та митної справи, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН2. Мислити креативно та критично, мати навички таймменеджменту, критично оцінювати наслідки продукованих ідей.

ПРН3. Демонструвати навички письмової та усної комунікації державною та іноземними мовами, фахово використовувати економічну термінологію.

ПРН4. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

ПРН5. Демонструвати абстрактне мислення, застосовувати методології дослідження; виявляти, окреслювати та формалізувати проблеми; систематизувати й упорядковувати отриману інформацію; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на процеси та явища у світовому господарстві (у тому числі міжнародної логістики та митної справи); формулювати висновки і розробляти рекомендації з метою адаптації до нової ситуації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН7. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути критичним і самокритичним, розуміти детермінанти впливу на спілкування з представниками інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності та поваги до них.

ПРН8. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ПРН9. Розробляти та реалізовувати міжнародні проекти, у тому числі в сфері міжнародної логістики та митної справи, працювати в проектних групах, мотивувати людей і рухатися до спільної мети, діяти соціально-відповідально та свідомо.

ПРН10. Застосовувати набуті знання, розуміти предметну область та професію на практиці, бути відкритим до застосування знань з урахуванням конкретних ситуацій.

ПРН11. Демонструвати знання та навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, у тому числі, міжнародної логістики та митної справи, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ПРН16. Розуміти та застосовувати базові знання основних нормативно-правових актів і довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативно-розпорядчих документів у сфері міжнародних економічних відносин, міжнародної логістики та митної справи.

ПРН20. Володіти базовими категоріями, новітніми теоріями, концепціями, технологіями та методами у сфері міжнародних економічних відносин, зокрема: міжнародної логістики та митної справи.

ПРН21. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

ПРН25. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя для здобування знань, з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Методологічні засади експертизи товарів в митній справі.

Тема 1. Поняття, мета і завдання експертизи товарів.

- Основні терміни та визначення в галузі експертизи товарів.
- Мета і завдання експертизи товарів.
- Нормативна база проведення експертизи товарів в митній справі .
- Засоби експертизи товарів в митній справі.

Тема 2. Об'єкти, суб'єкти та методи експертизи товарів в митній справі.

- Об'єкти експертизи товарів та їх характеристика.
- Суб'єкти експертизи товарів в митній справі.
- Методи експертизи товарів в митній справі.

Тема 3. Класифікація та характеристика експертиз товарів в митній справі.

- Класифікація експертиз товарів.
- Види експертиз товарів, що здійснюються в митних цілях;
- Характеристика експертиз товарів, що здійснюються в митних цілях.

Розділ 2 Організаційні засади експертизи товарів в митній справі.

Тема 4. Експертна діяльність в системі митної служби України.

- Центральне митне управління лабораторних досліджень та експертної роботи та його структура.
- Завдання та функції Центрального митного управління лабораторних досліджень та експертної роботи .

Тема 5. Організація та процедура проведення експертизи товарів

- Підстави для проведення митної експертизи товарів;
- Етапи проведення митної експертизи;
- Підстави для відміни висновку експертизи;
- Типові помилки, що допускаються експертами.

3. Структура навчальної дисципліни

Теми лекцій	Кількість годин			
	усьо го	у тому числі		
		лек ції	Пра кти чні заня ття	Сам ості йна роб ота
1	2	3	4	5
Розділ 1. Методологічні засади експертизи товарів в митній справі.				
Тема 1. Поняття, мета і завдання експертизи товарів.	16	2	2	12
Тема 2. Об'єкти, суб'єкти та методи експертизи товарів в митній справі.	16	2	2	12
Тема 3. Класифікація та характеристика експертиз товарів в митній справі.	20	4	4	12
Разом за розділом 1	52	8	8	36
Розділ 2. Організаційні засади експертизи товарів в митній справі.				

Тема 4. Експертна діяльність в системі митної служби України.	8	2	2	4
Тема 5. Організація та процедура проведення експертизи товарів	30	6	6	18
Разом за розділом 2	38	8	8	22
Усього годин	90	16	16	58

4. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні терміни та визначення в галузі експертизи товарів. Мета, завдання, засоби та нормативна база проведення експертизи товарів в митній справі.	2
2	Об'єкти і суб'єкти експертизи товарів та їх характеристика. Методи експертизи товарів в митній справі та особливості їх застосування.	2
3	Класифікація та види експертиз товарів, що здійснюються в митних цілях. Характеристика експертиз товарів.	4
4	Експертна діяльність в системі митної служби України. Центральне митне управління лабораторних досліджень та експертної роботи, його структура, завдання та функції.	2
5	Організація і процедура проведення експертизи товарів. Підстави для проведення митної експертизи товарів та етапи її проведення.	6
	Разом:	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ п/п	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Набуття навичок у визначенні основних та порівняльних об'єктів експертизи товарів та вимог, що до них висуваються.	6
2	Вивчення характеристик реєстраційних методів експертизи товарів.	6
3	Ознайомлення з методологією класифікації об'єктів експертизи товарів.	6
4	Ознайомлення та засвоєння методів проведення експертизи кількості товарів.	6
5	Ознайомлення з методологією та засобами проведення товарознавчої експертизи в митній справі.	6

6	Ознайомлення з методологією та засобами проведення ідентифікаційної експертизи товарів та її різновидів.	6
7	Засвоєння відмінностей експертизи справжності товарів від ідентифікаційної експертизи.	6
8	Ознайомлення з процедурою відбору проб та зразків для експертизи товарів в митній справі, нормативно-правовими актами, що регламентують дану процедуру та порядком її документального оформлення.	6
9	Ознайомлення з класифікацією висновків експерта за ступенем підтверженості, реальності, умовності та однозначності.	5
10	Ознайомлення із структурою та змістом висновку експертизи товарів в митній справі.	5
	Разом:	58

6. Методи навчання

Навчальні лекції з метою формування у студентів загального уявлення про інститут митної експертизи, організаційні та методичні засади експертизи товарів в митній справі.

Практичні заняття з метою перевірки рівня набутих знань, в тому числі усне опитування, тестування, навчальні дискусії по запропонованим темам, обговорення та аналіз практичних ситуацій, змодельованих відповідно до конкретних навчальних тем.

Самостійна робота студентів з лекційним матеріалом та першоджерелами.

7. Методи контролю

1. Усне опитування та тестування протягом семестру (здійснюється під час проведення практичних занять).

Для допуску до екзамену студент повинен набрати за результатами поточного контролю не менше 30 балів.

Позитивна оцінка поточної успішності є підставою допуску до підсумкової форми семестрового контролю – екзамену. Підсумковий контроль проводиться в письмовій формі.

Протягом семестру, при здійсненні поточного контролю (тестування, опитування, активна участь в дискусіях) під час практичних занять, студент може набрати до 60 балів.

Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40 (два теоретичних питання, кожне з яких може бути оцінене до 20 балів). Час виконання – до 80 хвилин.

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму екзаменаційного білета (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь).

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання/подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну

вірну відповідь) дистанційно на платформі Zoom, режим доступу:
<https://us04web.zoom.us/j/2738306349?pwd=eWlSRTZlZWJyYzYwL0RDBOcG5PbUNtdz09>

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль		Екзамен	Всього
Тестування та усне опитування під час практичних занять, в т.ч. участь в дискусіях, аналізі конкретних ситуацій, тощо: 1 бал за кожну вірну відповідь.	До 60 балів протягом семестру	До 40 балів (до 20 балів за письмову відповідь не кожне з двох питань)	До 100 балів

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 - 100	відмінно
70 - 89	добре
50 - 69	задовільно
1 - 49	незадовільно

Критерії оцінювання навчальних досягнень

«Відмінно» – відповідь правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність концептуальних знань, високого ступеню володіння питанням, уміння логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію, застосовувати знання в практичній діяльності.

«Добре» - відповідь правильна, але має несуттєві неточності та обґрунтування. Характеризує наявність доброго ступеню володіння питанням, уміння застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками.

«Задовільно» - відповідь фрагментарна, містить певні помилки і неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена, демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення.

«Незадовільно» - відповідь демонструє відсутність у студента елементарного уявлення про об'єкт вивчення.

9. Рекомендована література

1. Про затвердження Порядку взаємодії митних органів із Центральним митним управлінням лабораторних досліджень та експертної роботи при проведенні митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, нормативів взяття проб

- (зразків) товарів для проведення дослідження (аналізу, експертизи) та форми акта про взяття проб (зразків) товарів: Наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2012 р. № 654
2. Про затвердження Порядку відбору зразків продукції тваринного, рослинного і біотехнологічного походження для проведення досліджень: Постанова КМУ від 14.06.2002 р. № 833
 3. Про затвердження Порядку передання, повернення та знищення (утилізації) проб (зразків) товарів після проведення дослідження (аналізу, експертизи) Центральним митним управлінням лабораторних досліджень та експертної роботи Державної митної служби України: Наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2012 р. № 653
 4. Про затвердження форм процесуальних документів у справах про порушення митних правил: Наказ міністерства фінансів України від 31.05.2012 р. № 652
 5. Про визначення зон діяльності експертних підрозділів: Наказ ДМСУ від 03.04.2004 р. № 414
 6. Про доповнення до листів від 15.03.2006 р. № 29/1-10.2/1725-ЕП та від 05.05.2006 р. № 29/1-10.2/3192-ЕП щодо методичних рекомендацій по відбору проб і зразків для лабораторних досліджень лист ДМСУ від 20.09.2007 р. № 29/1-10.2/5628-ЕП
 7. Про доповнення до листа від 19.11.2008 р. № 29/2-10.2/8104-ЕП щодо методичних рекомендацій по відбору проб і зразків для лабораторних досліджень: Лист ДМСУ від 21.05.2009 р. № 29/1-10.2/2604-ЕП
 8. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1032-ХІІ
 9. Осипенко Н. І., Писаренко Т. П., Основи експертизи товарів в митній справі: навч. посіб. для студ. спец. 6.03051002 ден. та заоч. форм навчання / Н. І. Осипенко, Т. П. Писаренко. – Донецьк: © Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, 2012. – 200 с.
 10. Батутіна А.П., Ємченко І.В., Троякова А.О. Експертиза товарів (практикум): Навчальний посібник. – Львів.: «Магнолія 2006», 2008. – 396 с.
 11. Батутіна А.П., Ємченко І.В. Експертиза товарів. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 278 с.
 12. Ветеринарно-санитарная експертиза пищевых продуктов на продовольственных рынках [Текст]: учеб. пособ. / [сост. И. Г. Серегин и др].-СПб: ГИОРД, 2008.-478 с.
 13. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг. Закон України від 15.12.1993 № 3689-ХІІ
 14. Вилкова С.А. Експертиза потребительских товаров: Учебник. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К0», 2007. – 252 с.
 15. Про стандартизацію: Закон України від 17.05.2001 р. № 2408-ІІІ
 16. Експертизи в судовій практиці : наук.-практ. Посіб. / за заг. ред. В.Г. Гончаренка. - 2-ге вид., перероб. і допов. . – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 400 с.
 17. Коломієць Т. М., Притульська Н. В., Романенко О. Л. Експертиза товарів: Підручник. – К.: Київ. нац. торг-екон. ун-т, 2001. - 274 с.
 18. Коломієць Т.М., Белінська С.О., Романеско О.Л. Експертиза товарів: Опорний конспект лекцій. – К.: КДТЕУ, 2009. – 114 с.
 19. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-вІ (в останній чинній редакції від 31 грудня 2018 року.)

20. Петрищев Ф.А. Теоретические основы товароведения и экспертизы непродовольственных товаров [Текст]: учеб. для студ. вузов, обучающихся по спец. "Товароведение и экспертиза товаров"/ Ф. А. Петрище.-М.: Дашков и К, 2009.-510 с.
21. Николаева М.А. Товарная экспертиза. – М.: Деловая лит-ра, 1998.
22. Про Митний тариф України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2371-III (зі змінами та доповненнями)
23. Про надання збірника методичних рекомендацій щодо відбору проб і зразків для лабораторного дослідження: Лист ДМСУ від 19.11.2008 р. № 29/2-10.2/8104-ЕП
24. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті:

1.Режимдоступу:

https://pidru4niki.com/1328112663833/tovaroznavstvo/tehnologiya_provedennya_ekspertizi_tovariv-Технологія проведення експертизи товарів;

2. Режим доступу:<https://predmety.in.ua/mitna-ekspertiza/>Науковий портал «Митна експертиза»;

3. Режим доступу:<http://institute.com.ua/moreinfo.php?diplomID=47343>– Митна експертиза товарів.

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію):

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні та частина практичних занять;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборною відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі ZOOM, режим доступу:

<https://us04web.zoom.us/j/2738306349?pwd=eWlSRlZlZWJyYzYwI0RlRDBOcG5PbUNtdz09>